

જૈન ધર્મ ચિંતન (ફોલ્ડર નં. 1055)

મુખ્ય ટાઈટલ

પ્રાસંગિક

વિવિધ પ્રસાદી

લેખકનું નિવેદન

અનુક્રમ

ભાઈ જગમોહન

1. જૈનધર્મ	3-34
1. શ્રમણ અને બ્રાહ્મણ	3
ઇંદ્રનો વિજય	3
બે સંસ્કૃતિનો સમન્વય અને તેનો સમય	5
શ્રમણોના સંપ્રદાયો	7
બે વચ્ચેનો ભેદ	8
ભેદની ગૌણતા	9
નિષ્કાભેદનું કારણ	12
2. જૈનધર્મનો ઇતિહાસ	14
અનાદિ અને શાશ્વત	14
ઐતિહાસિક પુરાવ	15
3. તત્ત્વજ્ઞાન	18
ઇશ્વરવાદને સ્થાને કર્મવાદ	18
જીવોના પ્રકાર અને સાધનાનો માર્ગ	19
જૈન સાધનાની વિશેષતા	20
તીર્થંકર	23
જીવ, કર્મ, નિયતિ અને પુરુષાર્થ	23
ચેતન જડ સર્વ વસ્તુઓનું અનેકાંતાત્મક રૂપ	25
આત્માનું શરીરપરિમાણત્વ	27
ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય અને આકાશ	28
અજીવતત્ત્વ	29

4. જૈનસંઘ અને એનો આચાર	31
આંતરિક અને બાહ્ય બળનું પરિણામ	31
હિંદુ અને બૌદ્ધધર્મની પરિવર્તનશીલતા	32
જૈનધર્મની સ્થિતિશીલતા	32
2. જૈન દર્શનનાં તત્ત્વો	35-40
તીર્થંકરોએ ઉદ્ભોધેલી માનવની શ્રેષ્ઠતા	35
અહિંસા અને અનેકાંત	36
છ દ્રવ્ય	38
સાત કે નવ તત્ત્વ	39
3. જૈન સંસ્કૃતિનો સંદેશ	41-49
ધર્મ અને શાસ્ત્ર	41
અધ્યાત્મવાદીઓ, જૈન સમાજ અને તીર્થંકરો	42
આત્મજ્ઞાન અને અપ્રમાદ ઉપર ભાર	43
અહં અને મમત્વના ત્યાગનો ભગવાન બુદ્ધનો ઉપદેશ	45
જાતિનો નહીં પણ તપસ્યાનો મહિમા	46
આત્મદમન – સુખનો સાચો માર્ગ	46
કષ્ટસહનની જરૂર	48
અપરિગ્રહની જરૂર	49
4. શાસ્ત્રાજ્ઞાઓનો હેતુ	50-51
5. જૈન આચારના મૂળ સિદ્ધાંતો	52-66
વૈદિક આચારના સ્ત્રોતો	52
બૌદ્ધ આચારનો સ્ત્રોત	55
1. જૈન આચાર	56
દર્શન અને આચાર	56
જૈન આચારનું અને કાંતમૂલક ઘડતર	58
આજ્ઞાએ ધર્મ – તર્ક અને આચાર	58
જૈન આચારના સ્ત્રોતો	60
2. જૈન આચારના મૌલિક સિદ્ધાંત	62
જ્ઞાન અને ક્રિયા	62

આત્મૌપમ્યદૃષ્ટિ	63
અપ્રમાદ	64
નિવૃત્તિનું પ્રાધાન્ય	64
6. દક્ષિણ ભારત અને જૈનધર્મ	67-71
બિહારની સ્થિતિ	67
ઉત્તરથી પશ્ચિમ અને દક્ષિણ તરફ ફેલાવો	67
પશ્ચિમમાં શ્વેતાંબરોનું અને દક્ષિણમાં દિગંબરોનું પ્રાધાન્ય	68
આગમરક્ષા પશ્ચિમમાં; દાર્શનિક સાહિત્યનું સર્જન દક્ષિણમાં	68
પશ્ચિમ અને દક્ષિણનાં જૈન સ્મારકો; દક્ષિણની વિશેષતા	69
પશ્ચિમમાં અને દક્ષિણમાં જૈનોનો ફાળો	70
દક્ષિણની લોકભાષાના વિકાસમાં જૈનોનો ફાળો	70
દક્ષિણના જૈનોને પંચમવર્ણી જાહેર કર્યા	70
શ્વેતાંબરો અને દિગંબરો સાથે કામ કરે	71
7. હિંદુધર્મ અને જૈનધર્મ	72-101
હિંદુધર્મનો વ્યાપક અર્થ	72
વ્યાપક હિંદુધર્મનાં સામાન્ય લક્ષણો	73
ધર્મનું સનાતન સત્ય	74
ઐતિહાસિક અને સાધક	76
પ્રસ્તુત ચર્યાની મર્યાદા	77
1. ઇતિહાસની દૃષ્ટિએ હિંદુધર્મનાં પાંચ રૂપ	77
વૈદિક ધર્મ	78
બ્રાહ્મણધર્મ	78
સંક્રાંતિકાળ	80
સમન્વયની સાધાનાનો કાળ	81
સમન્વય	82
2. ગીતાના આધારે ઘડાયેલ હિંદુધર્મનાં લક્ષણો	82
કૃષ્ણભક્તિ અને વિભૂતિમત તત્ત્વ	82
જગતની ઇશ્વરમયતા	83
ભક્તિમાર્ગની પ્રતિષ્ઠા	83

લોકસંગ્રહ	84
3. જૈનધર્મ	85
અહિંસા અને સંન્યાસ	86
વર્ણ કે સ્ત્રીપુરુષના ભેદના મહત્ત્વનો અસ્વીકાર	87
અનેકાંતવાદી દર્શન	87
4. જૈન સાહિત્ય	88
વેદ અને આગમો વચ્ચેનો ભેદ	88
પ્રવર્તક મહાપુરુષો	90
અહિંસામૂલક જૈન આચાર	92
જૈનવિચાર અનેકાંતવાદ	94
સંપ્રદાયો	97
શ્વેતાંબર અને દિગંબર	97
મૂર્તિપૂજાના વિરોધી સંપ્રદાયો	100
8. જૈનધર્મ અને બૌદ્ધધર્મ	102-115
શ્રમણ પરંપરાનાં સામાન્ય લક્ષણો	101
તીર્થંકર અને બુદ્ધ	103
મહાવીરનો ધર્મ-પરંપરા પ્રાપ્ત	105
બુદ્ધનો ધર્મ અપૂર્વ	106
જૈન અને બૌદ્ધધર્મનો પ્રચાર; તેનાં બાહ્ય કારણો	107
જૈન અને બૌદ્ધધર્મમાં બાહ્યાચારનું ઘડતર	109
આચરણ અને પ્રચારનો સંબંધ	111
બુદ્ધ-મહાવીરની પૃથક્ સાધના અને તેનું પરિણામ	112
9. ભક્તિમાર્ગ અને જૈનદર્શન	116-132
1. જૈન સાધનાના સિક્કાંતો	કોઈ
કોઈનો નાથ નહીં	117
પોતાનાં કર્મનો નાશ પોતે જ કરવો જોઈએ	117
મુક્ત જીવોમાં વૈષમ્ય નહીં	118
સિક્કો કોઈનું ભલું ભંડું કરતા નાથ	118
ભક્તિ એ પણ એક સાધન છે	119

2. ભક્તિમાર્ગના મૌલિક સિદ્ધાંતો ભગવાન સર્વ જીવોના નાથ	119
ઈશ્વરકૃપાથી સર્વસિદ્ધિ	122
મુક્તિમાં પણ વૈષમ્ય મોજૂદ રહે છે	126
ભગવાન જ જીવોનું શરણ છે	126
ભક્તિ એ સાધ્ય છે	127
જૈન દૃષ્ટિએ ભક્તિનું રહસ્ય	130
10. ભગવાન મહાવીર	133-150
શ્રમણ સંસ્કૃતિ અને ઈશ્વર	133
અવતારવાદનો નિષેધ	133
પરિસ્થિતિ	134
ધર્મક્રાંતિ	135
સંક્ષિપ્ત ચરિત્ર	136
તપશ્ચર્યાનું રહસ્ય	137
સંયમમાર્ગ	138
ભગવાનની સાધના	139
ઉપદેશ	141
સમભાવનો ઉપદેશ	142
જૈનસંઘ	143
ચરિત્રની વિશેષતા	144
કર્મવાદ	144
જીવ જ ઈશ્વર છે	145
ખરો બ્રાહ્મણ	145
ખરો યજ્ઞ	146
શૌચ	146
સુખની નવી કલ્પના	147
વૈશ્ય ધર્મ	148
શૂદ્ર ધર્મ	148
ક્ષત્રિય ધર્મ	148
અહિંસક માર્ગ	149

11. ભગવાન બુદ્ધ અને ભગવાન મહાવીર	151-117
1. જીવનકથાના ત્રણ સ્તરો	151
પ્રથમ સ્તર	151
બીજો સ્તર	153
ત્રીજો સ્તર	155
2. બન્નેની સમાનતા	156
વૈદિક પરંપરાનો વિરોધ	156
3. બન્નેના ઉપદેશનું સામ્ય	157
કર્મ-પુનર્જન્મ	157
ઇશ્વરનું નિરાકરણ	158
યોગમાર્ગ	158
સંયમી જીવન	158
તૃષ્ણા અને અજ્ઞાનનો ત્યાગ	159
તપસ્યા	160
4. બન્નેની વિશેષતા	163
સ્વભાવગત	163
ધર્મગત અને સંઘગત	166
12. અનેકાંતવાદ	168-191
1. જીવન અને વિચાર માટે અનિવાર્ય	168
સત્યદર્શન માટે અનેકાંતવાદની જરૂર	168
ધાર્મિક અસહિષ્ણુતા	170
જૈનધર્મની પ્રગતિશીલતા	172
2. અનેકાંતવાદનું મૂળ અહિંસા	173
વિચારસંપત્તિનું મૂલ્ય	173
સમન્વયની સંજીવની	175
3. અનેકાંત દૃષ્ટિએ વિવિધ મતોનો સમન્વય	177
દ્રવ્યાર્થિક અને પર્યાયાર્થિક નય	178
વ્યવહારનય	178
સંગ્રહનય	181

ઋજુસૂત્રનય	182
નૈગમનય	183
અર્થનય અને શબ્દનય	184
4. આક્ષેપપરિહાર	186
સંશયાદિ દોષનો પરિહાર	186
વેદમાં દેવસમન્વય	186
બ્રહ્મમાંસમન્વય	187
નિર્વિકલ્પ અને સવિકલ્પ	188
શ્રી અરવિંદનો સમન્વય	190
બૌદ્ધ વગેરેમાં અનેકાંતવાદ	190
13. ધર્મની કસોટી	192-194
કષ	192
છેદ	192
તાપ	192
નિશ્ચય અને વ્યવહારની સમતુલા	193
14. આત્મદીપો ભવ - આત્મદીપ બનો	194-196
મૂર્છા-મોહનો ત્યાગ	194
આપણે જ આપણા ઉદ્ધારક	196
આત્મદીપ બનીએ	196